Odliczenie VAT: terminy i spóźnione faktury

Niedziela, 8 listopad 2026, 18:11, autor: Fakturowo.pl

Czynny podatnik VAT może odliczyć podatek od zakupów służących czynnościom opodatkowanym. Przy zwykłej krajowej fakturze zakupowej potrzebne są jednak dwa warunki: powstanie obowiązku podatkowego u sprzedawcy oraz otrzymanie faktury przez nabywcę. Wyjaśniamy, jak ustalić pierwszy okres odliczenia, ile czasu pozostaje na jego dokonanie i kiedy trzeba skorygować wcześniejsze rozliczenie. Stan prawny: 8 listopada 2026 r.

Jakie zakupy dają prawo do odliczenia VAT?

Prawo do odliczenia VAT naliczonego przysługuje w takim zakresie, w jakim zakupione towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych. Dla przedsiębiorcy oznacza to konieczność ustalenia nie tylko terminu rozliczenia, lecz także rzeczywistego przeznaczenia wydatku. Sama faktura wystawiona na firmę nie wystarcza.

Jeżeli przedsiębiorca wykonuje wyłącznie czynności zwolnione z VAT, zakup służący tym czynnościom co do zasady nie daje prawa do odliczenia. Przy działalności obejmującej sprzedaż opodatkowaną i zwolnioną trzeba najpierw bezpośrednio przypisać wydatki do odpowiedniego rodzaju sprzedaży. Dopiero przy kosztach wspólnych, których nie można tak rozdzielić, zastosowanie może mieć proporcja.

Podobnie nie można automatycznie odliczyć całego VAT od wydatku wykorzystywanego również poza działalnością gospodarczą. Odrębne ograniczenia dotyczą m.in. samochodów osobowych. Terminowe ujęcie dokumentu nie usuwa tych ograniczeń ani ustawowych wyłączeń prawa do odliczenia, np. dotyczących faktury dokumentującej czynność, która nie została dokonana.

W którym miesiącu lub kwartale można odliczyć podatek?

Przy typowym krajowym zakupie dokumentowanym fakturą pierwszy możliwy okres odliczenia wyznaczają łącznie dwa zdarzenia: powstanie obowiązku podatkowego dotyczącego zakupionej dostawy lub usługi oraz otrzymanie faktury. Odliczenie nie może nastąpić wcześniej niż w okresie otrzymania dokumentu. Jeżeli zdarzenia przypadają w różnych okresach, trzeba poczekać na spełnienie późniejszego warunku.

Nie należy utożsamiać daty wystawienia faktury z datą jej otrzymania. Nie zawsze też obowiązek podatkowy u sprzedawcy powstaje w dniu sprzedaży. Niektóre świadczenia mają szczególne zasady, dlatego przy ustalaniu pierwszego okresu odliczenia trzeba uwzględnić rodzaj transakcji. Poniższe przykłady dotyczą zwykłych krajowych zakupów, dla których obowiązek podatkowy powstaje na zasadach ogólnych.

Przykład: firma otrzymała towar 18 maja 2026 r., a fakturę 3 czerwca 2026 r. Obowiązek podatkowy dotyczący dostawy powstał w maju. Podatnik rozliczający VAT miesięcznie może odliczyć podatek najwcześniej za czerwiec, ponieważ dopiero wtedy otrzymał fakturę. Nie powinien ujmować odliczenia za maj tylko dlatego, że towar był już w magazynie.

Jak ustalić otrzymanie faktury w KSeF i poza nim?

Przy fakturach otrzymywanych poza KSeF należy ustalić faktyczny moment otrzymania dokumentu, np. wpływu papierowej faktury albo udostępnienia jej w uzgodnionym kanale elektronicznym. Data wpisana na dokumencie jako data wystawienia nie zastępuje tej informacji.

W standardowym obiegu faktury ustrukturyzowanej w KSeF datą otrzymania przez krajowego nabywcę korzystającego z tego systemu jest dzień przydzielenia fakturze numeru identyfikującego ją w KSeF. Późniejsze pobranie dokumentu przez pracownika lub import do programu księgowego nie przesuwa tej daty. Firma powinna więc kontrolować dokumenty dostępne w systemie, a nie wyłącznie wiadomości e-mail od dostawców.

Nie należy jednak przenosić tej zasady bez sprawdzenia na wszystkie dokumenty wystawiane w szczególnych trybach albo przekazywane nabywcy poza systemem zgodnie z ustawą. Przy takich fakturach ustalenie daty otrzymania wymaga uwzględnienia trybu wystawienia i sposobu udostępnienia dokumentu. Samo późniejsze pojawienie się faktury w programie księgowym nie jest uniwersalną datą jej otrzymania.

Ile kolejnych okresów pozostaje na odliczenie?

Jeżeli podatnik nie odliczy VAT w pierwszym dopuszczalnym okresie, może skorzystać z dodatkowego okna rozliczeniowego. Dla opisanych zwykłych zakupów krajowych jego długość zależy od sposobu rozliczania VAT.

Sposób rozliczania	Odliczenie bez korekty wcześniejszego okresu	Przykład
Miesięczny	Okres powstania prawa albo jeden z trzech kolejnych miesięcy	Prawo powstałe w czerwcu 2026 r.: czerwiec, lipiec, sierpień lub wrzesień 2026 r.
Kwartalny	Okres powstania prawa albo jeden z dwóch kolejnych kwartałów	Prawo powstałe w II kwartale 2026 r.: II, III lub IV kwartał 2026 r.

Są to okresy rozliczeniowe, a nie terminy liczone jako 90 dni czy określona liczba dni roboczych. Nie liczy się ich od dnia wystawienia dokumentu ani od daty przekazania go księgowej. Punktem wyjścia jest pierwszy okres, w którym zostały spełnione warunki odliczenia.

Przy rozliczeniu kwartalnym comiesięczne przesyłanie części ewidencyjnej JPK_V7K nie zmienia tej zasady. Okresem rozliczenia podatku pozostaje kwartał. Nie wolno zatem stosować do podatnika kwartalnego okna obejmującego trzy kolejne miesiące, właściwego dla rozliczeń miesięcznych.

Czy późne otrzymanie faktury oznacza konieczność korekty?

Nie zawsze. Trzeba odróżnić fakturę rzeczywiście otrzymaną z opóźnieniem od faktury otrzymanej terminowo, ale późno przekazanej do rozliczenia. W pierwszej sytuacji późniejsze otrzymanie dokumentu przesuwa pierwszy możliwy okres odliczenia. W drugiej prawo mogło powstać wcześniej, a przedsiębiorca jedynie go nie wykorzystał.

Przykład: usługa została wykonana 12 lutego 2026 r., lecz nabywca otrzymał fakturę poza KSeF dopiero 7 października 2026 r. Zakładając zwykłe zasady powstania obowiązku podatkowego, podatnik miesięczny może odliczyć VAT za październik 2026 r. albo za listopad, grudzień 2026 r. lub styczeń 2027 r. Nie koryguje lutego wyłącznie z powodu lutowej daty wykonania usługi.

Inaczej będzie, jeżeli dokument został skutecznie otrzymany już w lutym, ale przedsiębiorca odnalazł go w październiku. Wówczas okno bieżącego odliczenia obejmowało luty, marzec, kwiecień i maj. Ujęcie podatku dopiero w październikowym rozliczeniu nie jest prawidłowym sposobem naprawienia pominięcia.

Co zrobić, gdy minęły wszystkie zwykłe okresy?

Po upływie dodatkowych okresów odliczenie nadal może być możliwe przez korektę. W przypadku opisanych zakupów podatnik może skorygować rozliczenie za okres, w którym powstało prawo do odliczenia, albo za jeden z trzech kolejnych okresów miesięcznych. Podatnik kwartalny może wybrać okres powstania prawa albo jeden z dwóch kolejnych kwartałów.

Obowiązuje jednak granica pięciu lat, liczonych od początku roku, w którym powstało prawo do obniżenia podatku należnego. Nie jest to pięć lat od otrzymania faktury ani od dnia wykrycia błędu. Jeżeli prawo powstało w dowolnym miesiącu 2026 r., termin na odliczenie w tym trybie kończy się 31 grudnia 2030 r.

Przykład: podatnik miesięczny miał prawo do odliczenia 2300 zł VAT za luty 2026 r., ale nie ujął faktury w żadnym rozliczeniu od lutego do maja. Błąd wykrył 8 listopada 2026 r. Może wybrać korektę rozliczenia za luty, marzec, kwiecień albo maj 2026 r. Nie może zamiast tego dopisać kwoty do bieżącego listopadowego odliczenia.

Korekta powinna objąć właściwe dane ewidencyjne i rozliczeniowe JPK_V7. Jeżeli zmienia kwotę nadwyżki przenoszonej na następny okres, trzeba sprawdzić także kolejne rozliczenia. Samo poprawienie jednej faktury w rejestrze zakupów nie gwarantuje, że podatek w deklaracji został rozliczony prawidłowo.

Czy zapłata za zakup jest warunkiem odliczenia?

Przy zwykłym rozliczeniu na zasadach ogólnych odliczenie nie jest uzależnione od wcześniejszego opłacenia faktury. Nie oznacza to jednak, że data płatności nigdy nie ma znaczenia. Odrębne reguły występują m.in. przy metodzie kasowej oraz przy fakturach dokumentujących czynności rozliczane tą metodą. Nie można wtedy bezpośrednio stosować przykładów dotyczących zwykłej sprzedaży.

Również faktura zaliczkowa wymaga odrębnego spojrzenia. Sam dokument wystawiony przed wpłatą zaliczki nie przesądza jeszcze o prawie do odliczenia podatku od tej zaliczki. Potrzebne jest powstanie obowiązku podatkowego związanego z otrzymaną przez sprzedawcę płatnością oraz otrzymanie faktury przez nabywcę.

Po dokonaniu odliczenia trzeba też kontrolować nieuregulowane zobowiązania. Przepisy o korekcie podatku naliczonego przy braku zapłaty przewidują, co do zasady, obowiązek korekty po upływie 90 dni od terminu płatności.

Jest to odrębny mechanizm, a nie skrócenie podstawowego okna na pierwsze odliczenie VAT.

Jak traktować korekty i zakupy zagraniczne?

Faktura korygująca nie otwiera automatycznie nowego terminu na odliczenie całego podatku z faktury pierwotnej. Trzeba ustalić, co dokładnie zmienia: dane formalne, wartość zakupu czy kwotę VAT. Jeżeli problem polega na pominięciu prawidłowo otrzymanej faktury pierwotnej, jej późniejsza korekta formalna nie zastępuje sprawdzenia pierwotnego terminu odliczenia.

Nie należy również stosować warunku otrzymania zwykłej krajowej faktury wprost do każdej transakcji zagranicznej. Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, import usług i import towarów mają własne zasady ustalania podatku naliczonego oraz dokumentowania rozliczenia. Przed wyborem okresu trzeba najpierw prawidłowo zakwalifikować transakcję.

Co sprawdzić przed zamknięciem rozliczenia?

Dla każdej pominiętej faktury warto ustalić kolejno: związek zakupu ze sprzedażą opodatkowaną, rodzaj transakcji, moment powstania obowiązku podatkowego, właściwą datę otrzymania dokumentu i sposób rozliczania VAT. Dopiero te informacje pozwalają wybrać pierwszy okres odliczenia oraz obliczyć dodatkowe okresy.

Jeżeli okno bieżącego odliczenia już się zamknęło, dokument powinien trafić do korekty dopuszczalnego wcześniejszego okresu, a nie do przypadkowo wybranego miesiąca. Warto zachować dane potwierdzające otrzymanie faktury i kontrolować dokumenty zbliżające się do pięcioletniej granicy. Chroni to zarówno przed utratą odliczenia, jak i przed wykazaniem go za wcześnie.

Tagi: odliczenie vat, termin odliczenia vat, spóźniona faktura, korekta jpk_v7, vat naliczony, otrzymanie faktury, ksef